

TISKOVÁ ZPRÁVA

Ústí nad Labem dne 8. 10. 2021

O DRUHÉ SVĚTOVÉ A ŠOA V LYRICE. NOVÁ MONOGRAFIE JANY HRDLIČKOVÉ Z KATEDRY GERMANISTIKY FF UJEP

Inter arma silent Musae, ve válce Múzy mlčí – anebo právě naopak? Habilitační práce Jany Hrdličkové *Zweiter Weltkrieg und Shoah in der deutschsprachigen hermetischen Lyrik nach 1945* dokazuje, že skutečně právě naopak. A to se zabývá jen jedním lyrickým žánrem, tak zvanou hermetickou poezií. Poezií, která dodnes vyvolává negativní emoce, předsudky, ba opovržení.

Pro sepsání této monografie, která nyní vychází knižně, podnikla autorka cesty mj. do Královské knihovny Stockholm, účastnila se konferencí v Oxfordu a Bukurešti a absolvovala rozsáhlé výzkumné pobyty na Univerzitě Vídeň.

„*Je prý temná, nepropustná, sebestředná a výsostně monologická,*“ charakterizuje Jana Hrdličková špatnou reputaci hermetické poezie a dodává: „*Prý se totiž neprodyšně izoluje před vnějším světem a jeho problémy.*“

Takto také argumentuje jeden z mála literárněvědných bestsellerů *Struktura moderní lyriky* Hugo Friedricha z roku 1956. A kontinuita těchto názorů přetrvává, živena rekordními čtrnácti vydáními Friedrichovy knihy jen v rámci německého knižního trhu a jejími četnými překlady do nejrůznějších jazyků. U nás vychází sice až v roce 2005, zato hned ve vydání brožovaném a v renomovaném nakladatelství Host, jež ji nadto řadí „mezi nejklašičtější a nejuznávanější publikace literární vědy vůbec“. Z obzoru mizí autorovo členství v NSDAP od r. 1938 i subtilní způsob, jakým nepřátelský „hermetismus“ diskvalifikuje a diskredituje. Prý i tisková chyba může působit jako hermetické umění.

„*Má habilitace vychází oproti tomu z teze, že především poslední fáze německojazyčné hermetické lyriky, od roku 1945, naopak velmi komplexně odpovídá na dobu, která ji utvářela, především na druhou světovou válku a šoa,*“ objasňuje Jana Hrdličková. „*Není tedy temná a nepropustná, nýbrž dialogická, angažovaná a realitou prodchnutá,*“ podtrhuje.

Práce přitom navazuje na poznatek kognitivní lingvistiky, že literatura a zvláště lyrika svými metaforami dokáže často uchopit to, co je našemu světu zprvu těžko postižitelné, co je nesrozumitelné a obtížně uchopitelné, a v komprimované formě toto předat dál. „*Především básníci jsou tedy nesčetněkrát průkopníky našeho poznání – tímto úkolem vyvoleni, ale též stigmatizováni,*“ podtrhuje autorka a dodává: „*A je symptomatické, že i když se germanistika reflexí druhé světové války a šoa v próze a dramatu už zabývala ve vysoké míře, lyrika byla dosud opomíjena.*“

Kniha Jany Hrdličkové se zaměřuje na známé trojhvězdičky Nelly Sachsová (Švédsko), Paul Celan (Rumunsko/Francie) a Ingeborg Bachmannová (Rakousko/Itálie), zohledňuje ale také „hermetika z Hagenu“ Ernsta Meistera (SRN) a Ericha Arendta z NDR. Tímto reprezentativním výběrem chce postihnout různá biografická, geografická, náboženská i ideologická východiska a ukázat, že je přes všechny rozdíly všem společné jediné: Jakmile se svými básněmi pokouší komplexně odpovědět na problémy své doby, jsou osočováni z hermetičnosti, temnoty. „*Ale možná je jejich údajná temnota jen o to*

významnějším odkazem na „nejtemnější kapitolu německých dějin“, dobu tzv. třetí říše?“ táže se autorka.

Dialogičnost konkrétních básní dokazuje metodou „close reading“ a srovnávacími analýzami a interpretacemi navzájem korespondujících textů uvedených básníček a básníků

Kniha *Zweiter Weltkrieg und Shoah in der deutschsprachigen hermetischen Lyrik nach 1945* vyšla za institucionální podpory Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v renomovaném berlínském nakladatelství Frank & Timme a lze ji objednat u LKG – Leipziger Kommissions- und Großbuchhandel na telefonním čísle 0049-34206-65 181 či přes mail: frank-timme@lkg.eu nebo i přímo u nakladatele: buchbestellung@frank-timme.de, tel. 0049-30-88 66 79 11.

Holokaust či šoa byla nacistická politika systematického, státem provozovaného pronásledování a hromadného vyvražďování, především osob židovské národnosti.

Fotografie k volnému užití: Autorka, doc. Mgr. Jana Hrdličková Ph.D., s monografií; archiv UJEP

Kontakt: Mgr. Monika Balatá, monika.balata@ujep.cz, 731 915 020

#MyJsmeUjep

#PribehUJEP

#UniverzitaSeveru

#NaSever

Mgr. Jana Kasaničová, tisková mluvčí